

אמיתי... התחלתי לשגוא את כל הבנות
בגילי, שראיתי שהן נכצצות באותו דרך
שאני הלכתי בהן. וזהויה אותו בתחילת
זכר, פאנורמי, את הקטנות המגשגש השישי ו-
טרופי, שכבר ניסו להתלבש כמו נרקומי
ניות ותיקות, את בנות השתיים-עשרה והי
שלוש-עשרה..."

עד מהרה מתחילה כריסטיאנה להודק
לכסף, למימון ה"איש" שלה ומתחילה
לגנוב ארנקים מנשים וקנות בחוף הרחצה
ומגיעה למצב, שבו היא ממתנה לזריקה
הראשונה שלה: "בהרחה החומר פועל
לאט. בהזרקה הוא משפיע כמו פשיש.
האחרים השו את זה פעם לארגומה. אני
רציתי את זה בכלי לחשוב אפילו לרגע
שזהו הצעד הבא לתוך הבחילה..."
את הזריקה היא מקבלת מחברה, דטלף,
ומגיעה למצב, שבו היא ממתנה לזריקה
הראשונה שלה: "בהרחה החומר פועל
לאט. בהזרקה הוא משפיע כמו פשיש.
אורגומה אמיתית תראתי לעצמי בצורה
אחרת... עכשיו הייתי בראש אחד עם
הדטלף. היינו בחדר-ביחד, כמו זה נשוי.
חזי מזה שלא שכנעו. בכלל לא היה
בנינו מצע מני. בשכיל זה עקוין הרגשתי
את עצמי צעירה מדי, דטלף קיבל את
זה...". עד מהרה מנסים כריסטיאנה ודטלף
להפוך לסוחרים הרואין, לגנוב בחנויות
כולבו — והכל על-מנת לממן את דרך
ההרואין שלהם.

כריסטיאנה חלתה בצהבת, ולאחר צאתה
מבית-החולים היא מגלה כי דטלף הפך
"משדל": "לא היה לי מושג ברור מה
פשר השידול הזה. לדבר כזה גם לא
רציתי להקדיש מחשבה נוספת. ידעתי רק
שאיכשהו הם נתנים סיפוק להומאים
כלי להרגיש שום דבר בעצמם, ומקבלים
בעד זה הרבה כסף." כריסטיאנה הולכת
עם דטלף לתחנה שבה הוא משדל:
"היצאניות, ההתיכות, השחורים, הפרים,
הנוודים, השכיורים, כל הנועל-נפש, זו
היתה הסביבה הטבעית שלי בין הצעירים
והערב. הייתי שייכת למקום מפני שדטלף
היה שם..."

אחרי חצי שנה של קשרים עם דטלף,
הם מחליטים שבת אחת להישאר פינחים,
כדי שדטלף יבתק את בתוליה של כריס-
טיאנה: "ליפסנו זה את זה זמן רב מאוד.
הוא נכנס אלי קצת, ואני בקושי הרגשתי
את זה. כשכאב לי, דטלף הרגיש כזה
מבלי שאמרתי מילה... אבל דטלף לא רצה
להכאב לי. ברגע מסויים היינו לגמרי
ביחד. באותו רגע אהבתי אותו אהבה
מטורפת..." כריסטיאנה מבינה את המין,
את עולם ה"שידול". עד מהרה מקבלת
כריסטיאנה את ה"טורקי" המפורסם, אותו
רעד של מכורים להרואין, עם הרוק בי
קצות השפתיים.

תהליך התמכרותה של כריסטיאנה מוריד
את מיפס הגבולות שהיא מעמידה לפני
עצמה. היא אינה כוחלת באוננות לגבר
מבוגר, תמורת 100 מארק, בתוך מכונית
"הרגשתי נועל-נפש וקפאתי מקור... עשיתי
תו לי מעין מאון: אם כן, זה היה הגבר
השני שלך. את בת ארבע-עשרה. פחות
מהורש איבדת את הבתולים. ורקשתי את
יוררת לכרש...". מאכן לא רוקשה הדרך
להחיה המינית הבאה בתור: "הורדתי
את הולדתה מרפיקו שלי והוא נתן לי שום.
הכל היה כמו בקולנוע. לא הייתי אני
עצמי. בהתחלה לא נתתי מכות אמיתיות.
אבל הוא יילל שאני צריכה להכאב לי.
ברגע מסויים התחלתי להכות בצינורות...
ראיתי איך הפנים על הגוף שלי מת-
נפחים מרגע לרגע, ואחריכך העור שלו
ממש התפוצץ ככמה מקומות. זה היה ממש
מעטיל ונמשך כמעט שעה..." והכל תמורת
150 מארק.

כריסטיאנה, החלה להתלבש כראוי ל-
משדלת: "קנינו לנו תצאיות שחורות
צרות עם חריץ עד התחת. מתחת לכשנו
תגורות-ירכיים שחורות עם רצועות. על
זה הפראירים ממש התייחמו. ביריות
שחורות עם רצועות, נוספו לכך הצורות
הילדותיות ופני התנוקש שלנו." כריס-
טיאנה ירדה במשקלה ל-43 ק"ג, כאשר
בראשה חלום אחד: "להלום שאני בת
טיפשי-עשרה עליה, כמו בפירסומת של
קוקה-קולה."

התפוצצות מתרחשת, כאשר בדרך של
מיקרה מגלה אמה של כריסטיאנה כי היא
נוטלת סמים. האם שואפת להציל את ה-
בת, ומקשה שאלות תם: "היא רצתה
לדעת איך הצעתי את הכסף להרואין." מובן
שהיא תפסה מייד: הכביש, השידול
וכן הלאה. ביחד עם אביו של דטלף, מגשה

האם לגמול את כריסטיאנה ואת דטלף מן
ההרואין: "הייתי רפובה לגמרי מוזה
קרה. קפאתי ורעדתי, הזועה הקרה נולה
לי על הפנים ונכנסה לעיניים. הזועה הי
זאת הפריחה אימים... הפירחון שעלה
מרטלף היה עוד יותר נורא משלי. כל
החדר הקפאנו היה מלא מהפרחון שלנו..."
אחרי שבעה ימים נגמלים שני הצעירים
לפיקת, וכעבור שלושה שבועות הם שוב
נופלים אל עולם ההרואין. כאן מובא גם
סיפורה של האמא של כריסטיאנה, המט-
פרת על חוויותיה כאשר גילתה כי בתה
נרקומנית.

והאם אומרת בראשית וידויה: "באותו
יום ראשון שבו ראיתי את כתמי הדם
באמבטיה ובדקתי את הזרע של כריס-
טיאנה נפקחו עיני. זו היתה כהולמה
כבר. כריסטיאנה הציתה לפני, אם אפשר
כך לומר, את הזוהר שבצד החיך שלי,
שכליך התנאיתי בו. עכשיו התברר לי
שעניתי בכל, ורק משום שלא רציתי להי-
זר על שערות החיך שעשה אבא שלי..."
דטלף שב לשדל, ובעקבותיה גם כריסטיאנה
גה, והגמילה כלא היתה. שניהם ביחד
משתתפים תמורת תשלום באורגיה, אצל
אחד מחשובי ברלין, יורגן: "יורגן רק
הסתכל. כוונן ששכבתי עם דטלף, הוא
שיפשו לעצמו. ברגע מסויים, כשהלכנו
משם מכני שהייתי צריכה לחזור הביתה,
הוא דחף לדטלף ליד, לגמרי בדרך-אגב,
שאר של מאה מארק. יורגן נעשה הפראיר,
הקבוע שלנו. הוא היה פי-פספואלי. בדרך-

מיסמך מדהים. שיש בכוחו לפתוח מעט
את הראשים האטומים המטפלים בישראל
בנושא הסמים הנוער. אני, כריסטיאנה
פ. הוא גם יצירת-ספרות מעולה, שתורגמה
לעברית בתרגום מעולה של גרעון טורי.
ספר מומלץ ביותר לכל.

שירה

ראב

אסתר ראב, המשוררת הפתחתיקור
אית שהלכה לעולמה השנה בשיבה טובה,
מעודה לא הירבתה לפרסם משיריה, ובין
קובץ לקובץ של שיריה התארך לו הזמן.
בימים אלה ראה-אור בהוצאת יחדיו ילקוט
שירים, ובו מיבחר שיריה של המשוררת
בציורף דיברי מבוא מאת ראובן שוהם.

ראב, ילידת 1894, מעודה לא הבליטה
עצמה בעולם הסיפורת והשירה הארצי-
ראלי, למעט תקופה אחת, שבה שימש
ביתה בית-דוד לסופרים ולמשוררים בתל-
אביב הקטנה. דיברי ההקדמה של ראובן
שוהם הינם תמציתיים, ומקפידים אכן את
שירתה ותולדותיה של המשוררת, תוך
שהם מעניקים תמונה ברורה למדי, של

משוררת מנוחה ראב

וכוחות פטים / ויא מדי צבא...

חיי המשוררים בארץ במהלך המאה העש-
רים. הקובץ נפתח בשיר משנת 1923, שבו
כותבת ראב: "על מערומך חוגג יום
לבו, / את הרלה והעשירה כה..." פתיה
אשר מציג את מיכלול עולמה של משוררת
ייחודית זו.

אחד משיריה הראשונים בקובץ, הינו
סבתות קדושות בירושלים, ובו היא כר-
תבת: "סבתות קדושות בירושלים, / ופני-
תבן תגן עלי: / ריח מצדד ופרטים פורי-
חם / עם חלב אם השקיתי; / כפות
רגליים / רכות כידים / בחול לוחם ממש-
שות; / ואקליפטוסים פרעשים / טעוני
צירעות ודבורים / שיר ערש לי רובנו..."
שיר החובן בקירבו את כל מרכיביה של
ארץ-ישראל-הישנה, שיר של גוף ואני-
שים, שיר של רגש ויכולת של יצירת
תמצית. ראב, שחיתה כמה שנים בקאהיר,
ממחישה את יכולת התיאור והתימצות
השירית שלה, כאשר היא כותבת: "קחי
דה, קחיה! / זונה פלה ופרומה / שזוא
קפשו שייכים מור, / ומכובאריך האפי-
לים / ריח הקהדה הטובה / תעלי, כצל
מסנדיד-הוד / אללה עצל / קפול-תללים
ישב..."

אסתר ראב — ילקוט שירים; מיבחר,
עריכה ומקורות: אהוד בר-עזר וראובן
שוהם; מבוא: ראובן שוהם; הוצאת
יחדיו; 160 עמודים (כריכה רכה) —
מחיר מוזל.

ראב היא משוררת של החום הימיתוכוני,
של צמחייה קוצנית, וכאשר היא כותבת
"אני תחת האפר / קלה וידונה / קוצני
צוחקת / לקראתך זקפתי; / אור מכה על
המרחב..." היא חיה את הנופים, את אור
השמש הימיתוכוני, ומתעלה בכך על
מרבית בני דורה בשירה, שילוחם היתון
במיזרח-אירופה, ונופיהם ירוקים, סגרי-
ריים, ערפיליים ולחים — מכדי שיתאימו
לנופי ארץ-ישראל.

נושאים של שירי אסתר ראב לקוחים
מתוך הנוף הימיתי. כמו שירה שני עייטים
ותאנה אחת בהם היא יוצרת דראמה שיר-
רית של "שני עיטים" / ותאנה אתה /
תלויים / על בלימה..."

בין הנופים הימיתוכוניים והשקופים של
ראב, היא משוררת גם על גורלה של אשה
בארץ מאוד גברית, כמו בשירה פורטרט
של אשה: "ראשית חוכמה: / היות אתך
— כלאשה יהי / הרוח כאילו...". או שיר
האלמנות בו היא כותבת: "לא אוכל
רפאים / בא ועמד לידני / לא אוכל להי-
שיט לך ירי — כי קדושת-הטבעת על
די. / לא אוכל אף מצחי לך תת — כי
מצחי מנושא / ועיני פתוחות אל מעבר-
מזה..."

שירה ארצישראלית טובה אינה יכולה
להיכתב בלא מימד הזמן ההיסטורי של
הארץ, ובשירה דיוקן עצמי כותבת ראב:
"אם תמצאו עצמתי אחר אלפי שנים /
אם ירדו, מימצאי / זה הפיעטה: / עץ
מות ארוכות-ישרות, / עצמות לאמת /
וצעד נרחב / ברכי מולדת מכה. /
גולגולת עגולה-נקיה / למחשב חלק..."
שיר שאותו היא מסיימת ביגונה האישי:
"הלב תולעים אכלוהו / עם לבלוכי פרי-
דמים / וכיסופים-לא-בא / אי אכזר. /
בלי אהבה..." בדידותה של ראב, בחברה
הסובבת אותה, מביאה אותה להפיק שיר
בעל צלילות גבוהה כמו: "חלמתי:
תבל מכוסה אפר — / ושינאה. / ונותרתי
לברי: / ואורע לי שני גורים / למאכל;
ושקרה לבנה / לשמש לכבי; / ובודל-
עשב — להניח עליו ראשי..."

לאסתר ראב יש אוטופיה שאותה היא
מביאה בשירה משאלות: "אני רוצה עצים
יפים — / ולא מלחמת! / וכותנת-
פסים / ולא מדי-צבא / לכל יקירי; /
אני רוצה גשם / ותלמים מרזקים; /
ובתים מלאים / ותרופות; / לוח-כריתות /
וכיכר-האזויה / ורעם וברק — / כש-
מים; / ותשמך-ברכה / על הארמה /
וכרכום ורוד / בנקיקים..." והיא נופליגה
בהמשך השיר אל: "וצהלת בולבולים /
פעליות-פרטים / ומפשי-שלום / על
יב-התיכון; / ותמרון פתו / של כרי-
ונמנות לכנות — בנינים / וכדורים אדיר
מים מתגלגלים / כשכילים / ושדוילי
תנוק מאותמים שלוה — / על החבל..."
שיר שפורסם מעט לאחר מילחמת ששת-
הימים.

עוד מתמונות החיים, כפי שאלה הצי-
טיירו לראב, בשיר החרב והקן: "אני
חיים מול הורדה-של-מחט / על עברי פרי
פתח; / ככחול התהום — / אנו שותלים
גנים, / ילדים ילדים, / קטנים פרי;
שכילי אבותינו / נמוצי השושן / ופשי-
עות השפי — נמרפו זה כבר; / בדינו
הרב / ובלבנו — עלה-זיות, / הדוקי-שן /
אנו לוחמים, / כל השדות מחכים, / כל
הקנים מלאים / אפרוחים — וחרב תלויה
מעל..." שיר מעולה, המתמצת את החוויה
הישראלית במעט מילים.

ילקוט שירים של אסתר ראב הוא בי-
בחינת נכס תרבותי, מהמעולים שראו-אור
בשנה האחרונה, והוא מומלץ ביותר לכל
שוחר-שירה.

בשבוע הבא יביא
"גמר של נייר"
רשימה של
סיפורי-קריאה
מומלצים לקריאה
בחופשי-הגדול